

På gudomlig jakt efter skogens guld

I västra delarna av den indiska delstaten Tamil Nadu reser sig Nilgiri-bergen som blågröna skuggor mot en monsun-tung himmel. Bergen kallas The Blue Mountains på grund av *kurinji*, den lilla blåa blomman som växer längs de skogsbe-klädda sluttningarna. När den blommar vart tolfte år sveper den in kullarna i ett ljusblått skimmer. Varje kurumba vet att dessa år får honungen en säregen, blommigt kryddig smak.

Det honungssamlande kurumba-folket är ett av 22 stamfolk – adivasis – som befolkar Nilgiri-bergen. De har sedan urminnes tider levt i symbios med skogen. Det finns inte en växt i de artrika omgivningarna som människorna här inte är bekanta med, men det är honungsbina som byggt sina bon allra djupast i kurumba-folkets hjärtan.

– För oss betyder honung livet. Vi är honungsjägare, honungen är vår inkomst, vår näring, vår själ, säger Arjuna, idag 49, honungsjägare sedan 15-årsåldern.

I de täta skogarna finns många sorters bin. Kurumba samlar därmed många sorters honung, men jakten på honungen från *Apis dorsata*, i allmänhet kallade klippbin, överträffar allt i sin storslagenhet. Bisamhällena klänger sig fast i skrevor på klippor som störtar lodrätt mot marken. Fem stick av dessa bin kan vara nog för att döda en vuxen man. Svajandes på repstegar upp till 100 meter över marken, och omgivna av tusentals uppre-tade bin, är honungsskörderna på en gång en prestigefylld ritual, en bekräftelse av folkets identitet och en livsviktig närings- och inkomstkälla för kurumba.

I februari-mars varje år lämnar klippbina de

lägre delarna av skogarna och beger sig upp mot bergen för att bygga sina kolonier. I slutet av april är honungen färdig att skörda, och hela månaden påverkas av de förberedande be-styren. Många män har lämnat Sengal-podur, Ar-junas by, i jakt på ett bättre

liv i städerna. I början av april kommer flera av dem tillbaka för att delta i honungsskörderna.

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.

När de bikolonier som ska skördas har lokaliserats, och sträckan som måste bestigas har mätts upp, påbörjas arbetet med att färdigställa stegarna. Verktyget som bokstavligen ska bära honungsjägarnas liv under den strapatsrika klättringen har byggts med samma metoder i århundraden. En grupp honungsjägare består av 4-8 män, och tillsammans vandrar de ner till våtmarkerna för att samla växten biskotis, Derris benthamii, lianliknande grenar. Barken skalas av, och av de blottade fibrerna byggs stegar vars längd med en enastående exakthet överensstämmer med den uppmätta klättringssträckan.

När själva skördedagen till slut kommer har byprästen fastat hela dagen. Han måste blidka andarna som skyddar bina. Med kokosnötter, blomstergirlanger, aromatiska oljor och rökelse till hjälp mässar han medan han tummar färg i pannen på jägartruppen som en välsignande gest. Tillsammans väcker de skogens gudar och ber dem om beskydd, på samma sätt som de ber bina att återkomma nästa år.

Så börjar den processionsliknande vand-

Foto: Keystone Foundation

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Ingå bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.

Foto: Keystone Foundation

Foto: Robert Leo,
Keystone Foundation

ringen mot klippan. "Vi kommer till er som barn till en moder" sjunger de äldre kvinnorna om bina. De uråldriga sångerna besjunger kurumba-folkets tacksamhet mot naturens, vars gåvor ingen människa klarar sig utan.

Först sänks stora knippen med rykande löv ner till bikolonierna, som likt stalaktiter växer ner från klippskrevans ovansida. Snart är luften runt skrevan svart av livsfarliga bin. Barfotad och barhuvad, utan någon som helst skyddsutrustning, klättrar honungsjägaren ner. Stegen är säkrad i ett träd ovanför, och mannen som säkrar är av tradition bror till honungsjägarens fru. Tanken är att han är extra mån om klättrarens säkerhet, eftersom en olycka skulle göra hans system till änka.

– Om jag någonsin är rädd när jag klättrar? Arjuna skrattar till medan blicken fastnar på en punkt ovanför taken på de låga byhusen. När jag står där på stegen, sådär på allra högsta punkten och knappt ens ser träden där nere, och vinden griper tag i repen ... Då när det svajar och skakar av blåsten, då kan jag vara lite rädd.

Helt och hållet omsvärmad av de uppretade bina bryter jägaren av den

undre delen av boet med en lång träkäpp. Honungen flödar ner i de plasttäckta korgarna som sträcks fram, också de fästa på träkäppar. Hur är det möjligt att överleva när fem stick av dessa bin är nog för att om inte alltid döda, så i varje fall nog för att förlora medvetandet? Ett fall är oundvikligen lika med döden. Vetenskapen har inga säkra svar. En teori är att bina när de attackerats försöker rädda den forsande honungen, och därmed lämnar inkräktaren ifred. Men för kurumba-folket är det en självklarhet att deras riter och besvärjelser har avsedd effekt.

Arjuna minns tiden då skörden av en koloni kunde ge 20 liter honung. Idag är motsvarande siffra sju liter. Eftersom bina endast fortplantar sig i den takt som de kan förse sig med nektar är de en utmärkt indikator för hur välmående dess ekosystem är. Förr var skogarna närmast orörda, men de senaste 40 åren har teplantagerna brett ut sig explosionsartat i Nilgiri-bergen. Jämna monokulturer av te täcker nu enorma ytor som tidigare kläddes av tät regnskog. Effekten på den biologiska mångfalden är förödande.

Foto: Paula Lemminger

Foto: Keystone Foundation

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.

*– För oss betyder honung livet. Vi är honungsjägare, honungen är vår inkomst, vår näring, vår själ, säger Arjuna, idag 49, honungsjägare sedan 15-årsåldern.
Foto: Paula Lenninger*

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.

Samtidigt som ekosystemets kollaps är ett överhängande hot mot kurumba-folkets välfärd, är de åtgärder som vidtas för att skydda skogarna ett lika stort problem. Det kan tyckas paradoxalt, men blir logiskt i ljuset av den indiska skogspolitiken. Stora delar av Nilgiri-bergen utgörs idag av naturskyddade områden, nationalparker och reservat. Dessa, liksom i stort sett all skog i landet, ägs av den indiska staten. När reservaten upprättades kastades adivasi ut ur skogarna. I många fall placerades de i byar uppförda av regeringen, inklämda mellan teplantagerna och reservatsgränserna. Sengalpudur är en sådan by. I brist på den skog de levde av och med så länge har många istället tagit anställning på teodlingarna.

– Det vi vill ha är makt över våra egna liv, säger Arjuna. Myndigheterna har all kontroll, och de behandlar oss som om vi inte kan ta hand om skogen. Som om vi skulle skada det som när oss, det som hela vår existens är beroende av! Det vore som att skada oss själva.

Honungsjägarna lämnar alltid flera bikolonier orörda under honungsskörden. Kortsiktighet är för kurumba-folket ett främmande begrepp; om inte bina kommer tillbaka år efter år så har de inget att leva av i framtiden. Flera av klipporna är heliga. Kring en av dem berättas myten om en kvinnlig honungsjägare som överglänste männen med sitt mod och sin skicklighet. Under skörden vid en särdeles brant och hög klippa lossade männen, fyllda av avundsjuka, på säkringen till stegen. Kvinnan föll mot en säker död, och klippan dyrkas idag som en helgedom. Här är bikolonierna fredade, och skogens alla fåglar kalasas på de övergivna vaxlotten som ännu klamrar sig fast på hållarna.

Ännu trotsar alltså kurumba-folket myndigheternas skogsvaktare, och faktum är att de har lagstiftningen på sin sida. När naturskyddslagarna stiftades skrevs det in att alla berörda skulle inkluderas i processen. Det skulle förhandlas om tillgångar och markrättigheter, en process som adivasi-samhällena i de flesta fall inte sett en skymt av. Dessa samhällen tillhör Indiens mest marginaliserade, och länge har de levde helt isolerade

från den nationella politiken. Departementet som ansvarar för Indiens skog har å sin sida makt som kan liknas vid en polisstyrkas. Det redan högst komplexa förhållandet mellan adivasi-samhällena och Forest Department försvåras ännu mer av att detta ofta rekryterar skogsvaktare ur adivasi-samhällena.

När Arjuna talar sitter han med hela sin familj samlad runtomkring sig. Det är skollov och barnen är hemma. Sörplandes ur en plåtmugg med sött kaffe viftar han undan valpen som envist försöker krypa upp i hans knä. Hur ser han på honungsjaktens framtid?

– Barnen går ju i skolan, de kan inte följa med på jaktturen lika ofta som vi kunde. Men vi måste lära dem, vi är ju honungsjakten. De följer med på lediga dagar, och under april, då är de med. Idag lever vi bara av honungen, vi tjänar ingenting på de andra produkterna som skogen ger oss. Det är honungen och arbetet på teplantagen. Barnen är undernärda. Istället för den näring de fick av alla frukter, grönsaker och örter vi kunde skörda i skogen så äter de mest det ris som vi får av regeringen. Vi måste få rätt att kontrollera våra egna samhällen, rätt att försörja oss på vårt sätt och rätt att hålla liv i våra traditioner. Då skulle vi kunna fortsätta jaga honung, och barnen skulle vara friska.

I slutet av april, när honungssäsongen är avslutad, firar byn med fest, dans och musik. Arjuna plockar fram en av flöjterna de brukar använda vid festligheterna och spelar en rytmisk melodi. Flöjtens ljud återskapar honungsbinas surrande. De ekologiska och sociala hindren till trots, hyser han tillförsikt inför framtiden och till den lag som långsamt, långsamt håller på att implementeras i området. Lagen, Forest Rights Act från 2006, ska ge adivasi tillgång till traditionell försörjning i mindre skala, på villkor att det sker med ekologiskt hållbara metoder.

– Min son är honungsjägare. Han kommer att lära sin son att jaga honung. De är ju kurumba. Arjuna ser inte orolig ut när han lutar sig tillbaka för en påtår.

**Paula Lenninger
Najite Ukale**

Keystone Foundation

Miljöorganisationen Keystone Foundation arbetar med ursprungsbefolkningen som lever i Nilgiri-bergen i Tamil Nadu i Indien. Tillsammans arbetar de fram ekologiskt hållbara lösningar för hur dessa grupper kan få en stabil försörjning – utan att överge sin kultur och sina traditioner. Kärnan i arbetet är idén om att bevarandet av Nilgiris artrika ekosystem måste gå hand i hand med en stabil ekonomisk utveckling för ursprungsbefolkningen. Keystone Foundation har arbetat fram varumärket "Last Forest", ekologiska och rättvisemärkta produkter som ursprungsbefolkningen traditionellt har samlat och odlat i skogen. Kurumba-folkets honung är exempel på en sådan produkt, som nu säljs i ekologiska butiker över hela södra Indien.

